

Slovo Visokega komisarja Ekselence Emilija Graziolija

Ob odhodu iz Ljubljane je Vis. Komisar Eksk. Emilio Grazioli poslal ljubljanskemu županu ter županom in komisarjem vseh občin Ljubljanske pokrajine naslednje to-plo poslovilno pismo:

Ker me je Duce odredil na drugo mesto odgovornosti, sporočam gospodu mestnemu županu, županom in komisarjem občin v pokrajini svojo živo zahvalo za lojalno in

učinkovito sodelovanje, ki ste mi ga nudili pri izvrševanju vladnih poslov, in prika-žem, da boste tudi v bodoče delovali s to-čnostjo kakor doslej ter s enakimi čustvi.

Prosim Vas, da sporočite tudi vašemu prebivalstvu moje srčne pozdrave in gore-če želje.

Iz vladne palače, 11. junija 1943-XXI.
Visoki komisar: Grazioli, I. r.

Ob izidu statuta mestnih združenih podjetij v Ljubljani

Javnosti je že znano, da so bila pred kratkim ljubljanska mestna podjetja druga-če organizirana kakor prej in popolnoma ločena od mestnih uradov. Električna, plin-arna, vodovod in cestna železnica so zdru-žena v eno podjetje, ki ima industrijski značaj in se imenuje »Združena podjetja za elektriko, plin, vodovod in tramvaje«. Podjetje je ločeno od uprave mestne obče-ine in ima svoje posebne proračune in ra-čunovodstvo. Pomoženo podjetje je last mestne občine, a čisti dobiček, od katerega se odteguje vse, kar je potrebno za zboljša-nje in razvoj obratov, pripada vsako leto mestni občini. Upravi podjetij načel-juje upravni odbor, ki mu predseduje pod-župan, com. dr. Saluator Tranchida, člani pa so univ. prof. dr. inž. Milan Vidmar, univ. prof. dr. inž. Kralj Alojzij, univ. prof. dr. inž. Samec Maks in univ. prof. inž. Lo-be Feliks, torej sami najodličnejši stro-kovnjaki naše univerze.

Ko je bil te dni natiskan »Statut za Združena podjetja za elektriko, plin, vodo-vod in tramvaje«, so direktorji mestnih pod-jetij z generalnim direktorjem Združenih podjetij inž. Ivanom Bartlom na celu izo-ščili županu generalu Leonu Rupniku, kot

ustanovitelju, in podžupanu comm. dr. Tranchidi kot ustanovitelju in prvemu predsedniku samostojnih združenih podjetij prva dva izvoda Statuta ZP, tiskana na boljšem papirju, in umetniško vezana.

Generalni direktor ZP inž. Bartl je v svojem nagovoru poudarjal, da sta župan in podžupan spoznala in upoštevala hote-nja vodij mestnih podjetij in podjetja fun-dirala tako, da so dani vsi pogoji za njih-ovih prosep in za delovanje njihovega uslužbenstva, obenem pa so sedaj pod-jetja organizirana tako, da je vsakemu mo-goč samostojen razvoj ter so med seboj povezana le s skupnim upravnim odborom, ki ima tudi svoje pravice pri odločbah in dajanju navodil. Zato so v upravnem od-boru tudi prvi naši strokovnjaki, najodlič-nejši predstavniki tehničnih panog. Napo-sled so se direktorji zahvalili županu in podžupanu za osamosvojitve in komercija-lizacijo za mestno občino tako važnih in-dustrijskih podjetij, zlasti pa za doedanje županovo in podžupanovo skrb za usluž-bence in razumevanje potreb posameznih podjetij z zagotovitvijo, da bodo tudi v bu-douče stali v začetku vsakega boljšega raz-voja v korist vsej občini.

Promenadni koncert vojaške godbe

Godba XI. Armijskega zbora bo izva-jala v nedeljo 20. t. m. ob 18. v tivolskem parku naslednji glasbeni spored:

Misasi: Vojška koračnica.
Schubert: Podoknica.
Schubert: Glasbeni trenutek.
NN: Furlanske violice.
Rosini: Tatinska sraka (simfonija).
Misasi: Vojška koračnica.

Izpit iz italijanščine

Predsedništvo Zavola za italijansko kul-turo javlja, da se bodo prihodnji tork, 22. t. m. ob 16 začeli izpiti iz italijanščine. Kandidati za izpito so naproseni, naj se pri-glasijo pri tajnistvu zavoda.

se poročila Kurt Wegscheider in Marija Potočnik, oba iz Ptuj. Umrlj so pa Anton Kranjc, star 22 let, Franc Zelenko, star 9 let, in Jakob Valič iz Radomerja. Na Pra-gerskem sta se poročila Ivan Soršak iz Amstettna in Ottilia Safožnik iz Sp. Pol-skave.

Veliki vojaški koncert v Mariboru. Drevi ob 21. prireditelj vojaška godba na lepo razsvetljenem travniku novega mestnega parka velik koncert, na katerem nastopijo združene štiri vojaške godbe in sicer po dve in dve pod vodstvom svojih kapelnikov Dietla, Kneissla, Schönherrja in Hartman-na. Dostop v park bo prost, pač se bodo pa pobirali prostovoljni prispevki za nem-ški Rdeči križ.

Smrtina nečrta na cesti. Na cesti med Ptujem in Radgono je avtobus do smrti povozil 9 letnega Franca Zelenka. Deček se je na povratku iz šole s tovariši igral na cesti. Tekel je čez cesto v trenut-ku, ko je pridvil avtobus, ki se mu ni mo-gel več umakniti.

Umetniki se poslavljajo od Maribora. V četrtek je priredil Urad za ljudsko pro-sveto v štajerskem Heimathbundu v zvezni dvorani v Mariboru operni večer, ki so se na njem poslovili od mariborskega občinstva trije priljubljeni solisti mariborskega opernega ansambla: Marija Reichelt, Ger-trude Probst in Ervin Frieser.

Nakazovanje racioniranih živil

Ljubljana, 19. junija.
Prehranjevalni zavod Visokega komisa-rijata v Ljubljani obvešča vse trgovce z racioniranimi žili, zadrage in peke me-sta Ljubljane, da bo nakazovanje racio-niranih živil za mesec julij po naslednjem abecednem redu:

Torek, 22. jun., A-C; sreda, 23. jun., D-J; petek, 25. jun., K; sobota, 26. jun., L-M; ponedeljek, 28. jun., N-P; sreda, 30. jun., R-T; četrtek, 1. julija, U-Z; petek, 2. jul., peki, A-P; sobota, 3. julija, R-Z.

Razdeljevanje racioniranih živil se pri-čne 23. junija iz sklad 8. I. Volk, B. Wei-ssova cesta, in A. Volk, Resljeva cesta.

Pri nakazovanju bo vsak trgovec obve-ščen, iz katerega izmed navedenih skla-dišč bo prejel blago.

Stranke se opozarjajo, da se ravna-jo tčno po abecednem redu in da prihajajo po nakazila že v zgodnjih dopoldanskih urah.

Osebnostne izkaznice

V Ljubljani morajo vsi moški od 15. do 50. leta vključiti prošnjo za zamenjavo o-sebne izkaznice do 30. junija, torej do konca t. m. Vabimo jih, naj to napravijo čim prej, da ne bo ob koncu nalaga ter zato morda ne bi mogli priti vsi na vrsto.

Poslovalnice za sprejemanje prošnji bo-odprte tudi obe nedelji 20. in 27. junija ter na praznik sv. Petra in Pavla 29. ju-nija, vsakokrat od 8. do 12.

Moški, ki so že dopolnili 50. leto, in že-nske naj prošnji se ne vlagajo sedaj ter naj se samo v nujnih primerih neposredno obrnejo na poslovalnico na magistratu, ki je v sobi št. 37 v I. nadstropju nad trgo-vino mestne elektrarne na Mestnem trgu št. 2.

Zopet opozarjamo, da mora vsak pro-silec predložiti: 1) prošnjo na predpisa-nem obrazcu, 2) tri enake fotografije (go-loglav), 3) morajo samci predložiti krstni list, poročni pa še poročni list, a vdovci ženini mrljiški list, 4) dokaz o poklicu (po-slovna knjižica, uradna legitimacija in podobno), če je mogoče, s fotografijo, 5) doedanje osebne izkaznice, 6) izosemci morajo predložiti tudi dokaz o državljan-stvu.

Radio Ljubljana

NEDELJA, 20. JUNIJA 1943-XXI
8.00: Napoved časa; poročila v italijan-ščini. 8.15: Orgelski koncert; izvajal Mar-gherita Nicosia. 11.00: Prenos pete maše iz Bazilike sv. Pavla v Rimu. 12.00: Raz-laga Evangelija v italijanščini (O. G. B. Marino). 12.15: Razlaga Evangelija v slo-venščini (O. K. Sekovanič). 12.30: Poroč-ila v slovenščini. 12.45: K-morna glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijan-ščini. 13.10: Poročilo Vrhovnega Povelj-stva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.12: Klasični orkester. 14.00: Poročila v itali-janščini. 14.10: Koncert radijskega orke-stra in komornega zbora: vodi dirigent D. M. Sijanec: slovenska glasba. 15.00: Po-ročila v slovenščini. 17.05: K-scm Karel: Bodimo rejci malih živali; kmetsko pre-davanje v slovenščini. 17.35: Laska g.a.z-ba. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Polit-čni komentar v slovenščini. 20.00: Napoved časa; Poročila v italijanščini. 20.20: Simfonični koncert vodi dirigent Dagoberto Polzinetti. 21.30: Predavanje v slovenščini. 21.40: Operna g.a.z-ba. 22.15: Orkestralna glasba, vodi dirigent Petri-lia. 22.45: Poročila v italijanščini.

PONEDELJEK, 21. JUNIJA 1943-XXI
7.30: Pesmi in napeti. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Laska glas-ba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijan-ščini. 13.10: Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboro-ženih sil v slovenščini. 13.12: Vojške pesmi. 14.00: Poročila v italijanščini. 14.10: Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijanec: Orkestralna glasba. 15.00: Poročila v slo-venščini. 17.00: Napoved časa; poročila v itali-janščini. 17.10: Koncert tenorista Antona Sled-jeva. 17.40: Pesmi in napeti. 19.00: »Govi-mo italijanščino«, pčtuje prof. dr. Stanko Le-ben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Po-

litični komentar v slovenščini. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. 20.20: Koncert. 21.00: Koncert violinista Jana Slajsa, pri kla-živju Janko Ravnik. 21.30: Koncert mezo-sopranistke Elze Karlovčeve. 22.00: Opera na glasbo na ploščah. V odmoru: Predavanje v slovenščini. 22.45: Poročila v italijanščini.

SPORT

Nadaljevanje domačega nogometnega prvenstva

V okviru IX. kola sta jutri na sporedu tekmi med Ljubljano in Hermesom in Mladiko in Vičem

Ljubljana, 19. junija.
Jutri se po 14dnevem odmoru na-daljuje domače nogometno prvenstvo. Na sporedu sta dve tekmi: v prvem razredu med Ljubljano in Hermesom, v drugem pa med Mladiko in Vičem. S tem stopa tekmovalje v zadnjo tretjino, ki bo odlo-čilnega pomena za razvrstitev, kolikor niso odločitve že padle.

Jutrišnja prvorazredna tekme Ljub-ljana in Hermes zavzemata v tabeli tre-tutno prvo in drugo mesto. Ljubljana ima 8 točk, Hermes pa 6. Kolčnik Ljub-ljana je 22:5, Hermes pa 8:5. Iz tega je razvidno, da šiškarji jutri ne morejo prehiteti Ljubljane, čeprav bi zmagali. Do konca bosta obe moštvi odigrali še vsako po eno tekmo. Ljubljana igra še s Tobačno tovarno, Hermes pa z Marsom. Po nedav-nih rezultatih — poraz Hermes proti Mar-su in poraz Tobačne tovarne na Kodelje-vem — so izgledi Ljubljane tudi v zad-njem kolu večji kakor izgledi Hermes, ki bi po sedanjem stanju v razpredelnici edi-ni mogel ogroziti Ljubljano pri njenem pohodu k zmagi. Praktično lahko rečemo, da je zmaga Ljubljane že zagotovljena.

To tem bolj, ker je Hermes v nedeljo pokazal ponovno, da v njegovem moštvi še vedno ni vse v nekdanjem redu. Pre-pričani smo, da bodo šiškarji v nedeljo skušali zabrisati neugoden vtis, ki ga je napravil binkoštni poraz proti Marsu. Ljubljana jim je za ta namen sicer malce prehud nasprotnik, vendar bi bil prav uspeh proti njej resnična afirmacija. Ker Ljubljana nedvomno tik pred ciljem, ko ji visi lovorjev venec že nad glavo, ne bo eksperimentirala, bo tekma velika borba.

Ce Ljubljana zmaga, je že zmagovalce letošnjega prvenstvenega turnirja. Herme-zani pa morajo paziti tudi na druge stva-ri, ne samo na prvo mesto. Važno je zanje, da si zagotovijo vsaj drugo nagrado. Po nedeljskem porazu so porasli izgledi Mar-sa, ki ob dveh porazih Hermes lahko do-seže Hermežane. Ob enakem številu točk bo odločil količnik zgoditkov. Tega imajo Hermežani sedaj mnogo boljše kakor Marsovi. Z dvema porazi pa si ga lahko izdatno poslabšajo in Marsovi z dvema zmagama izboljšajo. Na to možnost mora Hermes misliti v nedeljo in paziti vsaj, če se mu ne posreči kaj boljšega, da ne bo odhajal z igrišča previsoko poražen.

V drugorazredni tekmi med Mladiko in Vičem je Mladika velik favorit. V prvi tekmi med obema moštvoma je Vič nudil Mladiki dober odpor, morda je sedaj nje-gova enajstorka sposobna še česa boljše-ga. Mladika je v nedeljo pokazala dopad-ljivo, borbeno igro. Vsekakor lahko pričaku-jemo, da bo tudi nedeljsko drugoraz-redna prvenstvena tekma zanimiva in, ko-likor poznamo obe moštvi, tudi fair od-igrana.

Jutri: nogomet in lahka atletika

Jutrišnje nedeljo bo v Ljubljani zopet več sportnih prireditev. Nadaljevalo se bo nogometno prvenstvo, ki je sedaj počivalo skoraj 14 dni, startali pa bodo tudi lahko-atletski v prvi večji prireditvi z obsejnej-šim sporedom in prvenstvenega značaja.

Začelo se bo lahkootletsko moško klub-sko prvenstvo. Prireditelj bo zbral vse, kar se v Ljubljani trenutno bavi s »kral-jigom« sporta, lahko atletiko. Spored jutri-šnje tekmovalne smo objavili že pred časom. Organizirata ga lahkootletska sek-cija Hermes, ki ji pomagata Ilirija in Plani-na. Začelo se bo ob 9.30 na štadionu SK P'anine ob Ciri-Metodovi cesti.

Nogomet nastopa jutri s polnim prven-stvenim sporedom. Zopet so zaposlene z borbo za točke vse skupine. Tekme se bo-do razvrstile po uradni objavi takole:

Igrišče Ljubljane: ob 17. mladina Zabjak —Ljubljana, ob 18. prvorazredna tekma Ljubljana—Hermes;

igrišče Hermes: ob 9. rezervi Vič—

SLEPI POTNIK.

— Zakaj pravijo človeku, ki se vozi skri-vaj z vlakom ali parnikom, slepi potnik?
— Ker ga nihče ne vidi.
— Saj vendar ni slep on, temveč spre-vodnik odnosa posadka.

Ljubljana, ob 10. mladini Vič—Mladika in ob 11. rezervi Zabjak—Hermes;
igrišče Mladike: ob 15.15 drugorazredna tekma Mladika—Vič;
igrišče Marsa: ob 9.30 mladini Tob. To-varna—Hermes, ob 10.30 rezervi Mars—Mladika.

(Opozorjamo čitatelje, da morda ta slu-žbena objava ne bo obveljala v celoti. Na lepakih po mestu namreč čitamo, da bo drugorazredna tekma med Mladiko in Vi-čem na igrišču Ljubljane. Po tej napovedi naj bi se izvršile dvojice takole: ob 15. mladini Zabjaka in Ljubljane, ob 16.15 Mladika—Vič in ob 18. Ljubljana—Her-mes. Ta aranžma se nam zdi vsekakor primernejši. Kako je prišlo do dveh raz-ličnih napovedi krajev in začetka gornjih tekem, ne vemo.)

Iz službene objave nogometne zveze

Rezervna prvenstvena tekma Hermes - Mars je razveljavljena. Nova bo odigrana 24. junija. Tobačna tovarna je odpovedala svoje nadaljnje sodelovanje v rezervnem prvenstvu. Igralec SK Ljubljane Stane Perharč je kaznovan z dvotedensko pre-povedjo igranja in mu koncu poteče do 30. junija. Ukorenjen je bil igralec Hermes Bojan Accetto.

Žizek — Močan na Fiume

Pred številnimi gledalci in s sodelova-njem najboljših plavalcev so v nedeljo na Fiume izvedli plavalno tekmovalno na dol-gi progi, ki je vodila čez fiumsko prista-nišče. Prijavilo se je 30, startalo 23, na cilj pa je priplaval 14 tekmovalcev. Tek-movanje je veljalo kot tretja etapa za ita-lijansko plavalno prvenstvo na dolgih pro-gah.

Prireditelj je bila zanimiva predvsem za-radi ponovnega nastopa Močana po dalj-šem odmoru. Oba ljubljanska plavalca sta se kmalu odtrgala od drugih in se vsi progo borila med seboj za zmago. Fina-le je navdušil vse, ki so ga opazovali. Zma-gal je žizek, ki je dosegel cilj malenkost pred Močanom. Tretji je bil Fiumanec Sperber.

Končna ocena: 1. Branko Žizek (S.S. Bruno Mussolini) 24:12, 2. Josip Močan (Dop. Fiat, Torino) 24:42, 3. Rudolf Sperber (Fiumana) 25:36, 4. Jakob Signori (Rari Nantes, Milano) 25:42, 5. Nikola Capuzzo (S.S. Bruno Mussolini) 26:10.

— SK Zabjak. Rezervno moštvo igra v nedeljo 20. t. m. ob 11. dopolne na igri-šču Hermes prvenstveno tekmo z rezervno Hermes. Ovsenik, Stergl, Kurent, si-gurno. — Mladina igra ob 17. dopolne z mladino Ljubljane prvenstveno tekmo na igrišču SK Ljubljane. Ob 16.30 naj bodo v garderobi vsi, ki igrajo pri mladini.

— Iz francoškega nogometa. Fina-lna tekma za pokal pokrajinskih reprezentanc se je končala z zmago moštva Flandrije, ki je premagalo moštvo Champagne 3:1. — Finčeva na startu v Torinu. V okviru plemenitkega ženskega plavalnega prven-stva, ki je bilo v nedeljo v Torinu, je star-tala v dveh tečajih tudi Finčeva. Na 100 metrov prsto je zmagala z 1:15.3. Druga je bila Eva Belais v 1:17.4. Stafeta Venchi Unice, katere zadnja plavalca je bila Fin-čeva, je zmagala na 4x100 m s 5:34.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sobota, 19. junija: Julijana.
Jutri: Nedelja, 20. junija: Silverij, Sv. Trojica.

DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matas: Praga — zlato mesto (ma-tineja ob 11. dop.).
Kino Sloga: Življenje drugih.
Kino Union: Nestanovitno srce.
Kino Moste: Živi mrtvec in Junski Oce-ana.

Razstava akvarelov Bruna Vavpotiča v galeriji Obesnel.
Umetnostna razstava posvečena sportu in razstava turističnega lepaka v Jakopi-čevem paviljonu.

PRIREDITVE V NEDELJO
Kinematografi nespremenjeno.
Produkcija šole Glasbene Matice ob 9.45 v veliki Filharmonični dvorani.

DEŽURNE LEKARNE

Danes in jutri: Dr. Sušnik, Marijin trg št. 5; Deu-Klanjšček Dia, Cesta Arlele Rea št. 4; Bohinec ded., Cesta 29. oktobra št. 31.
Nedeljsko dežurno zdravniško službo bo opravljal od sobote do 20. do ponedeljka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Debelak Gvido, Ciri Metodova 62.

Jutri občni zbor

„Žegoze“

Ljubljana, 19. junija.
Sporedno z nenadnim in naglim razvojem skupnosti malih gospodarjev v Ljubljani se je nepričakovano razmahnila tudi Splošna gospo-darska zadruga železničarjev v Ljubljanski po-krajini, ki pa ni le ustanova železničarjev, tem-več gospodarsko torišče visokega števila malih gospodarjev ne glede na stan. Ustanovo pozna javnost pod imenom »Žegoze«. Pred nekaj leti je bila »Žegoza« skromna zadruga, ki je s pičlimi sredstvi in majhnimi možnostmi pospe-ševala malo gospodarstvo, posebno med žele-zničarji. V zadnjih letih pa je doživela ta za-druga tolikšen razvoj, kakršnega doseže le red-ko kakšna ustanova.

Zadruga je začela najprej z raznimi malimi akcijami v prid razširitve reje malih živali. Po-zeje je uredila predilnico in se sistematično začela pečati s pospeševanjem reje angorskih kunccev. Danes pa ima »Žegoza« že celo vrsto gospodarskih obratov, brez katerih bi v seda-njih časih mali gospodarji le s težavo shajali. Poleg predilnice, ki je sedaj v Ljubljani, kamor že od nekdanj spada, je »Žegoza« postavila upravno za predelavo kož malih živali v ko-žuhovino in usnje, dalje je pripravila mlin za mletje raznih pridelkov in krmo za živali, pre-vezla in razširila je posredovalnico za dobavo najrazličnejših krmil, začela je izdelovati razna visokovredna krmila in se sploh peča v gospo-darskem smislu z vsem, kar more koristiti rej-cem malih živali in celotnemu nalemu gospo-darstvu. Prav sedaj združuje »Žegoza« svoje obrate v glavnem v skupnih obratnih prostorih, da skoncentra delovanje in ga usposobi, da bo malemu gospodarstvu še bolj koristilo.

Razumljivo je, da prinaša tak nagel razvoj mali ustanovi malih ljudi tudi težave. Denarna sredstva so omejena, agilnih in sposobnih de-lavcev primanjkuje, maršičena ni mogoče do-biti. Vendar je zadruga uspešno premagovala težave in ovire in je na najboljši poti, da po-stane časovna čvrsta in sposobna gospodarska

Spodnja Štajerska

— Nova grobova. V Spod. Radvanju pri Mariboru je umrla zasebnica Elizabeta Ko-sac roj. Cvetko, stara 69 let. V Spod. Pol-skavi je umrla Marija Hrstnik roj. Go-dec, stara 49 let. V Mariboru sta umrla stavbni delavec Franc Horvatič iz Stina-ča, star 47 let in pletilecva hčerka Fri-da Mrak. V Radvanju pri Mariboru je umrla posestnica Stefanija Stiglič roj. Fe-lič, stara 56 let. V Grazu je umrl upoko-jeni višji poštni kontrolor Ignac Petar, star 62 let. Njegove zemске ostanke so prepeljali v Brežice. V Brežje-Slomu je umrl Andrej Erzín, star 68 let. V Peto-varju Rozalija Močnik.

— Učiteljsko zborovanje v Rogoški Sla-tini. V Rogoški Slatini so zborovali v torek učitelji šolskih okrožij Rogoška Slatina in Sv. Križ. Zborovalcev je bilo 22. Okrajni nadučitelj Sepp Wiedner je govoril o važ-nih političnih dogodkih naših dni, potem je pa sledil razgovor o raznih važnih vprašanjih učiteljskega stanu.

— Življenje in umiranje. V prvi polovici junija je bilo v Mariboru rojen 74 otrok in sicer 42 dečkov in 32 deklic. Novih gro-bov je bilo 45, porok pa 31. V Ptuj sta

ZAHVALA

Za premnoge izraze iskrenega sočutja ob bridki izgubi našega nepozab-nega sina, brata, strica i. t. d., gospoda

AHLIN STANKOTA

TRGOVCA

izrekamo najiskrenejšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni vsem dragim, sosedom, fantom in dekletom za izkazano naklonjenost in spoštovanje do pokojnega.

Nadalje sprejmite našo najlepšo zahvalo vsi, ki ste našega Stankota spremlili na njegovi poslednji poti.

ZALUJOČI OSTALI

Ljubljana, Kozce, dne 19. junija 1943.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu veljavne od ponedeljka 21. t. m. zjutraj do objave novega cenika

Ljubljana, 19. junija. Z odlokom VIII/2 št. 363/12 je Visoki Komisariat za Ljubljansko pokrajino dne 18. junija t. l. določil za tržno blago v Ljubljani najvišje cene, ki veljajo od ponedeljka 21. junija 1943-XXI zjutraj dalje do objave novega cenika.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Kislo zelje 4 L; kislja repa 2.50 L; glavna solata 3.70 L; radič 3.70 L; špinaca 3.35 L; ohrovt 3 L; domača cvetaka 3.35 L; nove kolerabce 3 L; rdeča in bela redkvice 5 L; grah 6 L; domači beluš 7.60 L; razbarbara 6 L; peteršilj 4 L; rdeča pesa brez listov 3 L; nova repa brez listov 2 L; šopek zelenjave za juho 0.50 L; nova čebula 3 L; šalota 4 L; novi česen z zelenjem 4.50 L; osmaženi hren 4 L; liter borovnic 3.50 L; liter gozdnih rdečih jagod 10 L; kilogram česen I. vrste 6 L; kilogram česen II. vrste 5 L; jajca 2.50 L komad.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozorjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za blago, uvoženo iz drugih pokrajin, v veljavni cenik za zelenjavo in sadje št. 10 na rdečem papirju.

Posebno pa opominjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah napredaj vse blago zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa povzročila mora biti označena in opre-

na, vendar pa ne več mokra ali namočena, pač pa sveža.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene na vsem v ceniku navedenemu blagu ne samo na Vodnikovem in Pogacarjevem, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakoba trgu in v Šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalcih in prodajalcih na drobno po vsej mestni občini Ljubljani.

Blago, ki so bile zanj cene objavljene v prejšnjih maksimalnih cenikih in jih sedaj ni v ceniku, se mora prodajati po prejšnjih cenah, kakor ob isti letni dobi lanskega leta, če ni bila za tisto blego s posebno odločbo Vis. Komisariata — odsek za določanje cen — odobrena drugačija cena.

Ponavljamo, da imajo prodajalci na drobno dolžnost na blago postaviti listič z enotno ceno in kakovostjo blaga.

Ta cenik mora biti obesen na vidnem prostoru tako v trgovinah na debelo kakor tudi v prodajalnah na drobno. Ceniki se dode v mestnem tržnem uradu po 20 centesimov.

Za pridelke, ki jih ta cenik ne navaja, veljajo zadnje cene iz prejšnjih cenikov.

Kršitelji predpisov tega cenika bodo kaznovani po naredbah z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 in z dne 25. novembra 1942-XXI št. 215 ter po naredbi 12. marca 1941 M. s. št. 358.

DNEVNE VESTI

— Minister Biggini med učiteljstvom v Vercelliju. Minister za narodno vzgojo Biggini je v ponedeljek prišel v Vercelli, kjer so ga sprejeli predstavniki pokrajinskih oblasti in stranke. Minister je obiskal številne krajevne zavode in se stal tudi s pokrajinskim učiteljstvom, ki mu je poročal o tekočih zadevah.

— Rumunska kraljica mati na poti skozi Italijo. Prejšnji teden je odpotovala iz Bukarešte rumunska kraljica mati. Njeno letalo je bilo namenjeno v Firenzo.

— Papežev spomenik v Vadu. Prejšnjo nedeljo so v prisotnosti italijanskega nuncija mons. Borgongini Duca odkrili v angelski katedrali v Vadu spomenik sedanemu papežu.

— Verske svečanosti v Cannobiu, da bi bil sklenjen čim bolj ugoden zmagoviti mir. V nedeljo so se začele v Cannobiu velike verske svečanosti, posvečene letos prošnji za čim ugodnejšo sklenitev zmagovitega mira. Vodil jih je novarski pomožni škof mons. Carlo Stopa s sodelovanjem milanskega prefekta dr. Giovannija Galbiattija. Svečanosti so se udeležili številni romarji. Zaključila se je z veliko procesijo.

— Krst trojčkov. Na binkočno nedeljo so v vaticanski baziliki v Rimu krstili trojčke, ki jih je 21. aprila letos rodila zidarjeva žena Carolina Tomasi. Pri krstu so dobili imena Romolo, Remo, Italo.

— Nagradno stenoografsko tekmovalje. Prejšnji teden je bilo v Torinu nagradno stenoografsko tekmovalje v hitrosti pisanja in točnosti stenograma. Dostopna je bilo samo najboljšim stenoografom. Prvo nagrado ministrstva za ljudsko kulturo v znesku 3000 lir si je priporil Fausto Frittitta, drugo nagrado v znesku 2000 lir pa Ubaldo Silvestri.

— Uspeh italijanskega filma v Bolgariji. Sofijsko filmsko podjetje »Sibko film« je sklenilo pogodbo, da se izdelata italijanska filma »Jutrnica« in »Megla na morju« v bolgarski verziji. Ta filma sta prva tuja filma, ki bosta izdelana v bolgarskem jeziku. Pogodba dokazuje veliko naklonjenost italijanske filmske industrije do bolgarske kinematografije, obenem pa priljubljenost, ki jo uživa italijanski film v Bolgariji.

— Izguba dveh dragocenih uhanov. Ri-na Sturja iz Recca pri Genovi je prijavila karabinerjem, da je v petek, ko se je zjutraj mudila v čakalnici postaje v Reccu in čakala na vlak, da bi odpotovala v Sestri Levante, izgubila dva izredno dragocena uhana. Imela ju je zavita v robec. Na to je kmalu pozabila in si obrnila z njim nos. Pri tej priložnosti sta ji padla po tleh, ne da bi opazila. Bila sta izdelana iz platine in briljant in je vsak tehtal okoli 15 gramov. Vsak je bil vreden okoli 250.000 lir, torej skupno okoli pol milijona lir. Sturja je opazila izgubo, ko jo je vlak že vozil proti Sestri Levante.

— Razstava dalmacijskih vezenin v Rimu. Od sobote so v Rimu v trgovini kmečke gospodinjne in obrti na Trajanskem trgu razstavljene dalmacijske vezenine in nekateri drugi izdelki. Pobudo za razstavo je dala zarska »Ars dalmata«, ki jo vodi žena dalmacijskega guvernerja Bastianinija.

— Nesreče. V ljubljanski bolnišnici se zdravijo naslednji ponesrečenci: Vladimir Zrimšek, 5-letni sin uradnika iz Ljubljane, se je s srpom urezal v desno nogo. — Boris Boškin, 18-letni dijak iz Rudnika, se je usekal v levo. — Jakob Ferjan, 72-letni hlapec iz Ljubljane, si je pri padcu zlomil desnico. — Anton Intihar, 11-letni sin posestnika iz Strahomera, si je odsekal palec leve, ko je cepil drva.

IZ LJUBLJANE

—lj Vreme se izboljšuje. Čeprav smo zadnje čase upravičeno nezaupljivi ob vseh vremenskih napovedih, vendar smemo verjeti, da bo poslej vsaj nekaj dni lepo. Včeraj je bilo še nestanovitno in dobili smo še nekaj dežja, dovolj, da ni bilo mogoče sušiti sena, a zvečer se je zjasnilo. Včeraj je bilo precej hladno, saj je maksimalna temperatura znašala samo 16°. Ponoči je ostalo jasno in zato se je precej ohladilo, tako da je današnja minimalna temperatura znašala 6.6°. V četrtek je bilo še malo hladneje, vendar se nam ni zdelo tako kakor davi, ker je bil danes hlad bolj občuten zaradi goste megle. Megla se je začela trgati zelo zgodaj in obetal se je topel dan. Zračni tlak je narasel za več milimetrov in je davi še naglo narasčal.

—lj Odstranjena navlika. Pred dnevi je bil temeljito očiščen mali prostor ob šolski Turnograjski ulici. Med Turnograjsko ulico, Erjavčev ceto, staro stavbo ob Numski ulici in prostornim vrtno je četverkoten prostor, ki bo v doglednem

nike onstran žične meje, ki ta dan ne bi mogli v mesto, pa prosimo, naj upravo mestne pristave v Povšetovi ul. št. 12 obveste pisмено, kakšne konje imajo napredaj (opis) in po kakšnih pogojih.

—lj Mestna zastavilnica zaprta. Zaradi sikanja in sranja prostorov bo mestna zastavilnica zaprta od Rešnjega Telesa 24. t. m. do sv. Petra in Pavla 29. junija. Zato opozorjamo stranke, naj to upoštevajo, da ne bi te dni prepozno skušali rešiti zastavljene predmete.

—lj Umrlj v Ljubljani od 12. do 17. junija. Goldstein Filip Jože, 80 let, bivši optikar, Muzejska ul. 5; Mazi Josip, 97 let, železniški inspektor v p., Cesta Rea Arica 4; Gašperlin Ivan, 77 let, mestni sluga v p., Rožna dolina, C. XIII-5; Masnec Marija, roj. Grimsčič, 85 let, vdova čevljarja, Vidovdanska c. 9; Mihelič Marija, 69 let, vdova tesarja, Zvezna ul. 14; Tomc Rozalija, roj. Rovensky, 74 let, vdova zasebnega uradnika, Zrinjskega c. 5. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Turk Ivan, upok. žel. zvanjski, Zaloška cesta 1; Hrašt Ivana, roj. Brejc, 77 let, vdova nadučiteljja, Rezijska ul. 11; Babič Silvester, 19 let, sin rudarja, Kočevje, Rudnik 222; Koščak Jožefa, 65 let, učiteljica, Bišče 8, obč. št. Jurij, okr. Ljubljana; Hegler Uršula, roj. Kralj 82 let, preužitkarica, Pod Taborom št. 4, obč. Videm-Dobropolje; Suštaršič Alojzij, 4 mesece, sin posestnika, Podreber 8, obč. Semič; Jerancič Avgust, 45 let, podnadzornik polic. agentov, Večna pot 21; Cerar Frančiška roj. Jereb, 30 let, žena kovača, Cojzova c. 9; Trček Matevž, 8 mesecev, sin delavca, Stara Vrhnika 63; Juvan Cvetko, 19 let, monterski vajenec, Rotve 59 pri Logatcu.

—lj XI. javna produkcija šole Glasbene Matice. Jutri ob 9.45 bo XI. javna produkcija šole Glasbene Matice v veliki filharmonični dvorani z naslednjim sporedom: 1. Narodne — Tomc: Vrabčeva, Tri tičice; M. Polič: Prišla je miška — mladinski zbori. 2. Sattner: Sveti Matija, Mica Butica; Škerjanc: Kralj Matjaž — mladinski zbori s spremljevanjem klavirja. Pri klavirju Mirca Sancinova. 3. Premri: »Memento mori«, Lortzing: »Arija iz opere

»Vormaki orožare. Poje Korošec Ladko iz šole Julija Betetta. Pri klavirju Silva Hrašovec. 4. Lajovic: »Pesem o tkalcu; Pucini: Arija Mimi iz opere »La Boheme«. Poje Vidmar Draga iz šole prof. Wistinghausmova. — Pri klavirju Marta Blizjak. 5. Šantel: Ribič, Mala predica — ženska zbor s spremljevanjem klavirja. Poje šolski zbor, pri klavirju Mirca Sancinova. — 6. Sattner: Pozimi iz šole; Aljaž: Sirota; Ferjancič: Sonce tone, tone; Lajovic: Pastirici — mešani zbori. Poje šolski zbor. Mladinski in šolski zbor vodi ravnatelj Mirko Polič. Opozorjamo na točen začetek produkcije. Spored, kot vstopnica, se dobi v knjižarni Glasbene Matice.

—lj Opera šole Glasbene šole »Sloga« priredi v ponedeljek 21. junija t. l. ob 1/19. uri v Slogini glasbeni dvorani produkcijo svojih gojencev. Na sporedu so scene iz izbranih oper, ki jih gojenci izvajajo v solo nastopih, duetih, tercetih itd. Nastop bo IV. letošnja produkcija Slogine glasbene šole. Njena operna šola, ki jo vodi ga. Pavla Lovsetova, predstavlja svoje gojence že nekaj let na produkcijah, ki kažejo lep razvoj njenih gojencev v pevskem oziru, kakor tudi v nastopanju na odru. Sporede prodaja šolska pisarna v Pražakovi ulici.

—lj Diplomski koncert absolventke Glasbene Akademije Ogrin Ksenije bo v ponedeljek 21. t. m. v veliki filharmonični dvorani. Nadarjena pianistka ima na sporedu, ki ga je naščitirala s prof. J. Ravnikom, med drugim tudi splovito Beethovovo sonato op. 22 in Chopinovo etudo op. 25 št. 7. Prodaja programov v Knjižarni Glasbene Matice po 3 in 1 liro.

—lj Če hočeš res dobro vino piti, belo, črno ali rdečo, moraš le v gostilno Lovšin priti. Gradišče št. 12.

POČITEK

— Ali imaš čez dan toliko miru, da se odpodješ?
— Seveda ga imam, od dveh do štirih popoldne.
— Takrat gotovo spiš.
— Jaz podnevi nikoli ne spim, pač pa moja žena.

GLEDALIŠČE

D R A M A
Sobota, 19. junija, ob 18.30: Jelen. Red B. Nedelja, 20. junija, ob 18.30: Veliki mož. Izven. Zadnjikrat v sezoni, Znižane cene od 15 lir.

Ponedeljek, 21. jun.: Zaprti.

O P E R A
Sobota, 19. junija, ob 18.: Madame Butterfly. Izven. Cene od 28 lir navzdol. Nedelja, 20. junija, ob 17.: Prodana nove- sta. Izven. Cene od 28 lir navzdol. Ponedeljek, 21. jun.: Zaprti.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik št. 9, ki velja po naredbi Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z všteto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenična moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lir za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lir za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za stot; mehki roblanci (žamjanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za stot; trda razžagana drva 40 lir za stot; enotna mli, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

MALI OGLASI

USNJE IZDELKE barvajte se s specialno barvo, ki usnu ne škoduje. Efaks, Napoleonov trg. N-333

Dal 7 al 21 giugno vengono emesse due serie di

Buoni del Tesoro quinquennali 5% a premi di L. 5 miliardi ciascuna

Interessi e premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97 per ogni cento lire di capitale nominale, oltre interessi 5% dal 15 giugno fino al giorno del versamento; per le sottoscrizioni eseguite dal 7 al 14 giugno vengono invece corrisposti ai sottoscrittori gli interessi 5% dal giorno del versamento fino a tutto il 14 giugno detto.

Le sottoscrizioni vengono eseguite solo in contanti, ma vengono accettate come contante le cedole ammesse in sottoscrizione. PREMI: ciascuna serie di L. 5 miliardi di Buoni concorre annualmente a n. 10 premi per un ammontare complessivo di L. 10.000.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banco Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banche — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banca Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per la Strada Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banca Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca dei Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luno — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Arcina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Banche, Banche, e Banche Popolari, nonché tutti gli Agenti di Cambio rappresentati nella firma dell'atto consortile dagli Istituti e dalle Compagnie Finanziarie sopra menzionati.

Od 7. do 21. junija bosta emitirani dve seriji

5% letnih zakladnih bonov s premijami vsaka po 5 milijard lir

Obresti in premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davščine

EMISIJSKA CENA: 97 lir za vsakih sto lir nominalne glavnice poleg 5% obresti od 15. junija do dneva vplačila; za vplacovanja od 7. do 14. junija pripadajo vpisnikom 5% obresti od dneva vplačila do vključno 14. junija.

Vpisovanje se lahko opravi samo v gotovini, toda sprejemajo se kot gotovina kuponi, dopuščeni za vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 5 milijard lir Bonov odpade letno 10 premij v skupnem znesku 10.000.000 lir, ki se trebajo vsakih šest mesecev.

Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju pod vodstvom zavoda Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banco Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banche — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banca Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per la Strada Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banca Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca dei Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luno — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Arcina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale Banke, Banke, Ljudske Posojilnice kakor tudi vsi menjalnični Agenti, ki se čisti ugovorj omenjenih zavodov in družbe »Compagnia Finanziaria«.

Antona Medveda „Stari in mladi“

Milan Skrbinšek je priredil za oder in prav dobro uprizoril najboljšo A. Medvedovo realistično ljudsko dramo, ki izživa globok vtisk

Ljubljana, 19. junija.

Anton Medved, duhovnik pesnik, je ena najbolj tragičnih osebnosti v naši književnosti. »To je bil najlepši slovenski fant: rimski nos, črne oči, mehke ustnice, fin glas«, ga je označil Cankar. Bil je izredno priklonen: plemenit, duhovit, široko izobražen, negovan, eleganten, družabno zelo prijeten človek. A zaradi izgrešenega poklica vse življenje nesrečen. Žrtve duhovne dediščine po trdem očetu in mehki materi ter obenem žrtve dr. Mahničevih estetskih načel se je v bistvu svobodomiseln poez razvil v tip katoliškega pisatelja, ki ni mogel in smel pisati kakor je hotel. Literatura mu je bila edino zatočišče. Plodovit kot lirik, epik in dramatik pa je rodil izvedne brezkrvne literarne otroke. Medved bi bil krasna in pretresljivo draga slovenska osebnost biografskega romana.

Shakespeare in Schiller sta mu bila vzornika v ustvarjanju drame. Uprizorili smo najprej njegovo tragedijo »Za pravdo in srce«, a brez pravega uspeha.

Uprizorili smo tudi njegovo zgodovinsko tragedijo »Kacijanar«, ki so jo ponavljali nedavno; zdaj pa je po zaslugi Milana Skrbinškega prišla prvič na naš oder njegova realistična kmetiška drama »Stari in mladi«. Našli so jo v avtorjevi literarni zapuščini.

Milan Skrbinšek je kot režiser in dramaturg dobro izvršil svojo nalogo; Medvedovo dramo je spretno predelal v tri dejanja, dialoge deloma krajšal, deloma pa napisal nove ter dal večini oseb večjo strnjeno v govorici in plastičnosti značajev. Tako je ustvaril dramo, ki je na svoji krstni uprizoritvi v svojo domovnost, dovolj napetim dejanjem in vseskozi zahvalnimi ulogami, zlasti pa s svojo etiko dosega uspeh ter ostavlja na mladino in odrasle poslušalce globok vtisk.

Medved je kot duhovnik pač nešteto krat doživljal med našim kmetiškim ljudstvom v različnih enačih tragedij, ki jo je potem napisal, tragedijo, ki se ponavlja med vsemi narodi po svetu in ki je naša svoj najvišji, najlepši in najpretrpljivši izraz že v Shakespearejevem »Kralju Learu«. Medved je zajeel vsakdanjo snov iz lastnega naroda na preprost, jasn način brez posebne umetnosti, brez globokomnega psihologiziranja in filozofiranja, a tudi brez prikrižanja tendenčnosti in poučnosti.

Dejanje je prav spretno prepletel z raznim motivi. Os je usoda očeta Jamnika, gospodarja, ki je odstopil otrokom vse premoženje in se hotel umakniti v mirno kot. Nadaljni motivi je življenje sina kmeta s pomeščanstvom in pravno pokvarjeno kmetico. Tretji motiv je delovanje zgodovinske resničnosti Prelesnika, panarejevalca bankovcev. A tu je še četrti: Spoštuj očeta in mater, da se ti bo dobro godilo na zemlji, in s kakršnim merilom meriš drugim, s takim se bo merilo tudi tebi!

Medved je gotovo večkrat opazoval nehalne otroke in zato nesrečne starše »na kotu«. V svoji drami je predstavil za nesrečo odgovorni in krivi kar dve ženi: Jamnikovo hčer Mico, lakomnico in lehkomysešno zajedalko in izsiljevalko ter Jamnikovo snaho Aleno, kmetiško namigušo, ki se je v mestu navzela vseh lastnosti propadla ženske. Ob ti dve ženi je postavil dramatik njuna zatelebanca moža brez odločnosti in odpornosti, Jamnikovega zeta separja in sina Franceta. Zaradi ženske zatelebanosti pade prvi v mrežo ponarejevalcu bankovcev Prelesniku lakomniški separ. Ta potegne za seboj še Franceta, ki je prav tako zaradi ženske razpisnosti zašel v dolgovne in si več ne zna pomagati separ in Francet, zet in sin sta torej žrtvi slabih žen in sta žrtvi ob njuni hiši.

Tragična žrtve pa je predvsem stari Jernej Jamnik. Na zahtevo snaha Alene ga sin izkuša pregnati iz izgovornje čumnate pod streho; ko stari Jernej pri pogodi, pa ga sin pahne sploh iz hiše. Starček se zateče k zetu a tudi zet se ga otrese, ker je nevarnost, da bi tast razkrl zvezo s Prelesnikom. Tako je stari Jernej, ki je razdelil vse premoženje med otroke, končno sam brez strehe in kruha.

Tu pa je še Metka, najmlajša Jamnikova hči. Svakinji Aleni je na poti in tudi bratu Francetu je odveč, ker se boji, da bo hiši na sromoto. Občuje namreč s Tinetom, mlinskim hlapcem. Ker Metka ne more poslušati očeta, nahajuskanega po Francu, jo oče zapodi iz hiše. A prav ta Metka je edina nesebična, očeta in dom ljubca ter pridna in poštena.

Katastrofo privede Kragelj, pustolovec in Prelesnikov agent, zapeljivec Franceta in separja ter bivši Alenin ljubimec. Kajpak zasačijo orožniki Prelesnika, ki dela

bankovce baš v Francetovem podretnu milnu ter zvezdo za Francetov in separjev zločin. Kragelj pravčasno pobegne z Aleno na Nemško, a tudi Francet in separ bi hotela uiti roki pravice. Prej pa se Francet proda hišo s posestvom kar precej na mestu: Blaž, posestnik, ptičar in harmonikar, pa krstni bter Franceta in Metke. V največji naglici podpisuje kupno pogodbo s pričami in hočejo samo še z Blažetom oditi po kupnino. Tedaj vstopita orožnika, vklebata Franceta in separja ter ju odvedeta.

Ali tragičnost dobi zadovoljiv in presenetljivo srečen zaključek. Blaž podari Jamnikovino Metki in Tinetu, a stari Jamnik bo lahko mirno dočkal svojo smrt na bivšem lastnem domu in bo spoštovan in negovan baš po novem gospodarju in novi gospodinjici, ki jima je bil kruto krivičen.

Dejanje je po uvodni razglednosti pogovorov brez gibanja nadalje polno močnih dramatičnih prizorov, ki so nanižani brez lirskih odmorov, pa tudi brez nujne logične povezanosti. Efekti si sledijo udar na udar in obilje efektov se stopnjuje ter zaključijo z nalivnim presenečenjem, z Blažetovo plemenito radodarnostjo, ki je imela včasih še zadnje zatočišče v koledarskih povestih, a je Vederice Mohorjeve družbe dandanes več ne trpe. Dramatik premika osebe kakor figure na šahovnici; če mu je katera na poti, jo odrine za kulise: n. pr. ženin Francet pošlje Aleno, dasi je sploh prvič v hiši, v jedilno shrambo po malico, da more govoriti z nekom brez prič, Aleno pošlje Franceta iz hiše, da ima intimen razgovor z bivšim ljubimcem. Takih primerov je v vseh dejanjih.

S časom, v katerem se drama začne, razvije in zaključuje, nismo na jasnem; v par mesecih niti najbolj zapravljiva kmetiška žena ne spravi grunta na rob propada. Da je sklepanje in podpisovanje kupne pogodbe za Jamnikovo posestvo v tej obliki nemogoče in Blažetovo darilo tega posestva Tinetu in Metki brez notarja in pravne prepisa, celo brez plačila kupnine neveljavno, razume vsak laik. Da so osebe ali čisto bele ali čisto črne, edini Francet je mož dobrih in slabih lastnosti, torej resničen človek, da je možka zatelebanost na kmetih tako smešno usodna in stari Jamnik v svoji dobroti naravnost tepec, ne verjamemo.

Kakor Medvedove Poesije izvečine niso zgrabile in navdušile nikogar, ker so su-

hoparne, neplastično reflektivne, izkonstruirane in čustveno slabotne, kakor zgodovinske tragedije nikogar ne ogrejejo, ker se osebe premikajo kakor senice brez krvi in močnega življenja, tudi ta realistična drama, dasi je najboljša, kar je Medved ustvaril, niti oblikovno niti idejno ne zadovoljuje docela. Le v izvrstni uprizoritvi in tudi pristni igri lahko učinkuje in bo menda repertoarju podeželskih, zlasti se kmetijskih odrov dobrodošla. Tam bo poučna in koristna.

Dramo je skrbno izrežiral in okusno opremil z značilnostmi kmetiškega življenja Milan Skrbinšek. Lipahov stari Jamnik je dosledno predstavljen kot slaboten dobičina z izbruhi trme in upora, a splošno morda preveč pasiven. Zunanje, v krtnjah in govorici prav dober Francet je Eresetnik, ki ima največ izraznosti za našega kmeta, najprej že malo postarane samca, kasneje brezmočnega zatelebanca in končno obupanca. Prizor kesanja, ko se uklenjenih rok zgriže pred očetom in zaječi: »Odpusti, oče!« — je bil podan pretrpljivo. Izvrsten, močno realističen značaj pustolovskega agenta Kraglja je ustvaril Gorinšek. Odlična kreacija.

Neverjetnega plemenitika boira Blažeta predstavlja Bratina prikupno naravno. Njegova popevka: »Juri Benko, vzemi Lenko, dobro ženko boš imele...« izraža ironično vso vsebino drame. Čemu je godec in ptičar ne vemo in se kot tak niti ne uveljavlja, kar seveda ni igralska krivda. Simpatični in prirodno igran je Tine, ki ga ima Verdonik. Separja igra prav dobro Gale, ki se vede pravilno kmetiško in kaže, da je zelo nadarjen začetnik.

Glavno žensko vlogo Alene, pomeščanje, ne kmetiške cafute, predstavlja močno in prepričljivo realistično Gabrijelčičeva; polno ustreza z dobro Metko Simčičeva, z neasnitno grabežljivko pa Starčeva ter končno Blaž z Orožnikom.

Občinstvo se je domačega dela vidno razveselilo, prezrlo je vse nedostanke, živahno poslušalo igralcem, ki so prejeli mnogo šopkov, ter izražalo po vseh dejanjih in na zaključku predstave svoje zadovoljstvo v občutju, da smo pač taki ali vsaj podobni, vsekakor slovensko svojiski — stari in mladi.

Pogrešali smo na rampi le Milana Skrbinškega. Zaslužil bi bil, da bi mu vidno izrazili priznanje in zahvalo za njegovo delo. G.

7000 km dolgi reki

Reki Mississippi in Missouri pogosto prestopita brezgove in povzročita ogromno škodo

Velike poplave v področju rek Mississippi in Missouri so nedavno prizadele šest severnoameriških zveznih držav. Ti dve reki obkrožujeta ogromno ozemlje in sicer 3225 milijonov kvadratnih kilometrov. Njima se pridružuje še Ohio, ki se izliva kmalu po združitvi Mississippija in Missourija v Mississippi s svojim področjem okrog 500.000 kvadratnih kilometrov. Po svoji celokupni razsežnosti področje Mississippija je malo zaostaja za onim Konga v Afriki in Amazonke v Južni Ameriki. Po dolžini prekašata Mississippi in Missouri vse reke sveta, saj sta dolgi blizu 7.000 kilometrov.

Obe orjaški reki poplavita vsako pomlad prostrana ozemlja do 100.000 kvadratnih kilometrov. Ena največjih poplav je bila ona iz leta 1897, ko je znašala po nji povzročena škoda okrog 50 milijonov dolarjev. Samo živine je utonilo za 10 milijonov dolarjev. Tudi leta 1908, 1912, m 1928, so prinesla silne poplave podobnega obsega. Ti poplavi imajo različne med seboj prepletene vzroke. Reka Mississippi je po vsem svojem rečnem sistemu ena najbolj divjih voda na svetu. Teče zdaj leno, zdaj deroče. Njeno področje je večinoma blatno in močvirno. Reka v njem pogosto menja svoj tok, utira si nova pota in tako nastane mreža starih in novih tokov, otkov in jezerc. Večkrat se je že zgodilo, da so izgubila mesta v nekaj letih svojego lego ob tej reki.

Globina reke Mississippi se zahrbtno menjava. Skoraj po vsem toku je ta reka plavna, ima pa mnogo vodopadov, ki pot po nji sekajo. Na drugi strani pa prete ladje ostre čeri in skale, a tudi silni vtindci in globoki tolmuni so nevarni. Dno Mississippija je v gornjem toku večinoma iz peščene naplavine, proti izlivu pa iz mo-

drikaste goste hlovice. Kadar voda narase meri Mississippi nad izlivom reke Ohio do 27 m, proti izlivu nje same pa celo 45 m v globino. Tako globoke reke ni na svetu nikjer drugje. Ohio teče skozi ozemlje, bogato na padavinah, pa zato prinaša reki Mississippiju skoraj tretjino vode. Koliko denarja je požrla regulacija te divje reke v enem samem stoletju, je skoraj nemogoče izračunati. Že leta 1898, so bili dolgi vsi umetni nasipi nad 2.000 km. Preden so začeli voziti po reki parniki so rabile jadralnice od izliva po reki navzgor do New Orleansa pri ugodnem vetru približno en mesec. Še zdaj se morajo krmarji boriti skozi vse leto z ogromnimi odtrganimi kosi obrežja, z orjaškimi debli, pozimi pa z debelimi ledenimi piščami.

Indijanska narečja dajejo obema rekama imena. Missouri pomeni blatna reka, Mississippi pa oče voda. Iz obeh imen govori spoštovanje, pomešano z grozo pred strašnimi poplavami obeh orjaških rek. Ob izlivu sprejme morje iz Mississippija vsako sekundo 18.800 kubičnih metrov vode. Vsakoletne poplave, ki jim je izpostavljen velik del Združenih držav, zlasti srednji, pa imajo še to posebnost, da narasle reke dolgo ne upadejo. Leta 1882, so nastale poplavlne v januarju in so vode upadle šele v juliju.

Bivši maroški sultan umrl

Bivši maroški sultan Abd el Aziz je nedavno umrl, zadela ga je srčna kap. Njegova nenadna smrt je globoko pretresla prebivalstvo Tangerja in vsega španskega Maroka. Abd el Aziz je bil sin zadnjega res še neodvisnega maroškega sultana Mulaya Hasana. Prestol je izgubil l. 1908 potem je pa živel kot zasebnik v Tangerju. Bil je vnet prijatelj držav osi, kar je po-



Iz ujetništva vračajoči se navdušeno pozdravljajo mater Domovino

kazal tudi ob smrti Bruna Mussolinija, ker je posetil generalnega italijanskega konzula v Tangerju in mu izrazil sožalje.

Izenačenje nemškega kazenskega prava

Nemčija ima zdaj še samo dva samostojna kazenska pravna sistema, namreč kazensko pravo Nemčije kot take in ono alpskih ter podonavskih pokrajin. Oba sta v marsikaterem pogledu različna. Dejanja kazniva v alpskih in podonavskih pokrajinah presoja kazensko pravo v Nemčiji v njenih starih mejah bistveno drugače ali pa sploh niso kazniva, in narobe. Iz tega so nastale v sodstvu razne težkoče in nepravilice, ki vodijo zlasti med vojno zaradi pogostega menjavanja bivališča ali kraja zaposlitve pogosto do nezadovoljivih odločitev.

Da bi se te pomanjkljivosti že zdaj odstranile v duhu in smislu narodno socialistič-

ne zakonodaje, je pravosodni minister izdal 29. maja uredbu o izenačenju kazenskega prava. Uredba prinaša obenem vrsto določb, ki so bile v Nemčiji v njenih starih mejah po nepotrebnem zamotane in nepregledne, zdaj so pa poenostavljene. Kazensko pravo v alpskih in podonavskih pokrajinah je bilo urejeno deloma smotreneje bolj v ljudskem duhu kakor pa v Nemčiji. Kar so imele te pokrajine boljše je bilo prevzeto v izenačeno kazensko pravo, ki bo odslej veljalo za vso državo.

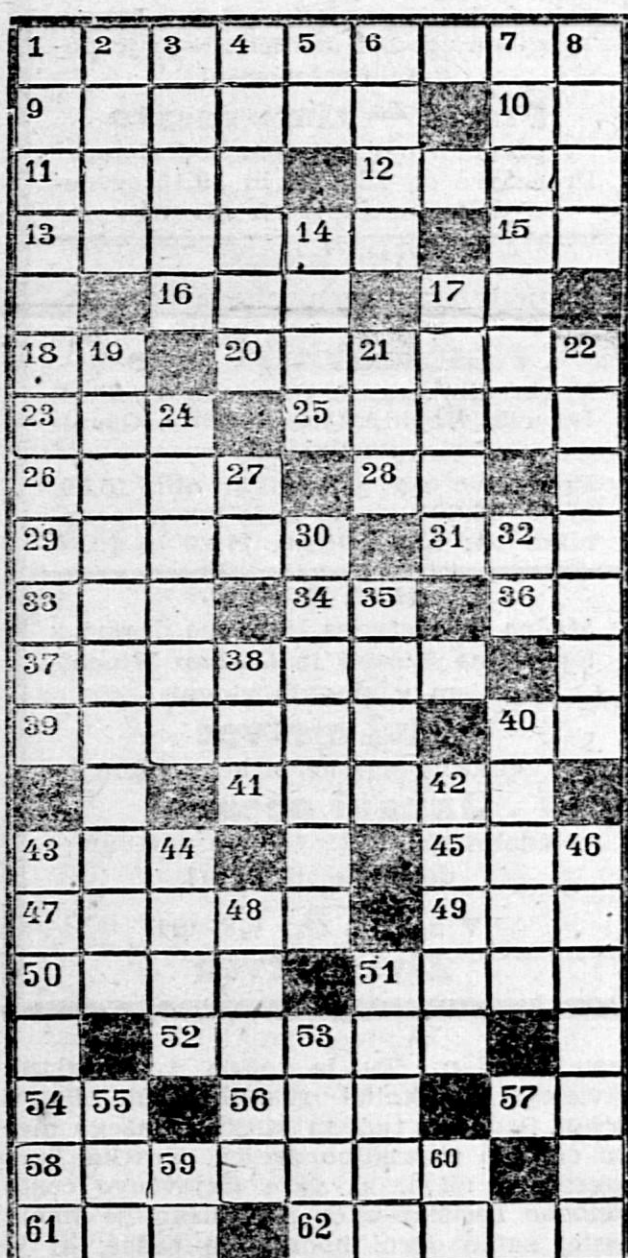
MONOTONIJA

— Če ima moški dve ženi, je to bigamija.
— Če ima pa samo eno, je to — monotonijs.

KRATKOVIDNOST.

— Kako je s kratkovidnostjo tvojega moža?
— Vedno slabše. Pomisli, da je včeraj poljubil sobarico misleč, da drži v objemu mene.

Križanka št. 86



Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. nebesna smer, 9. oblastven, zastopajoč državo, služben, 10. samo, 11. neumne, blazne, 12. mesto ob madžarsko-rumunski meji, 13. okragam, 15. oblika pomožnega glagola, 16. nemško ime za Muro, 17. predlog, 18. tuja črka, napisana

po naše, 20. skupna ženska bivališča v Orientu, 23. tuje moško ime (fonetično), 25. kos enota, 26. velika razdobja, 28. oblika pomožnega glagola, 29. prijeten duh in okus, 31. reka na Portugalskem, pritok Duera, 33. pritok Varte na Poljskem, 34. kratka za lastnorčno, 36. kratka za sledeči, 37. natak (srbohrv.), 39. poveljnik kosaške vojske, 40. pisemska kratka, 41. predsednik turške republike, 43. pripoved na pesem (dvojina), 45. žensko ime, 47. zalši, krasnejši, 49. latinska kratka za rodilnik, 50. prav tak, 51. otroci, 52. vozač avtomobila, 54. veznik, 56. kratka za naziv člana istega poklica, društva, 57. kvartaški izraz, 58. zgovoren, okretneje jezika, 61. žensko ime, 62. grška boginja.

Navpično: 1. dve besedi: rimska boginja + nova beseda, sestavljenka, 2. začaranost, 3. težko delam, 4. izkoriščata stiska, 5. sredi rozete, 6. država v Zadnji Indiji, 7. država v USA, 8. sorodniki, 14. rižovo žganje, 17. pripadnik evropskega naroda, 19. vedno se nespremenljivo ponavljajoč, 21. velika skupina čebel, kobilic, 22. vzoren, samo v mislih obstoječ, 24. nerodna, neprozna, 27. rimska številka za 999, 30. evropski narod, 32. del kolesa, 35. okvare, bolna mesta na organizmu, 38. pritok Irtiša (množina), 40. v gostinah, vinotičih mu-deči se človek, 42. reka v Afriki, 43. žalna pesem, žalostinka, 44. velikomestni zločin, 46. cerkveno prokletstvo, izobčenje, 48. evropski narod, ki mu govorica pripisuje veliko skupnost, 51. števil, 53. mesto ob Drini v Črni gori, 55. angleška reka, 59. predlog, 60. nikanica.

REŠITVE KRIŽANKE ŠT. 85.

Vodoravno: 1. uk, 3. kabina, 8. Erato, 12. p. s., 14. poraz, 16. božati, 18. Urali, 20. Ren, 21. bas, 22. ia, 23. elita, 24. novinar, 26. st, 27. slanina, 28. Tabor, 29. ko, 30. Ira, 31. oko, 32. talar, 33. remiza, 35. skati, 37. to, 38. lator, 39. zamalo, 40. ar.

Navpično: 1. up, 2. Korotan, 3. kanibal, 4. az, 5. Ibar, 6. nos, 7. az, 8. eta, 9. ri, 10. Tula, 11. Orinoko, 12. planota, 13. si, 15. Revall, 17. alt, 19. Atika, 21. bar, 23. Ela, 25. nora, 26. som, 27. sram, 29. ker, 30. Iza, 32. to, 33. ro, 34. iz, 35. sl., 36. Ir.

P. G. WODEHOUSE:

Mala Pepita

Humorističen roman

Cintija je zrla na dediča Fordovih milijonov s svojim običajnim trdnim, malce zaničljivim pogledom.

»Ves dan je že tak,« je dejala. »Ne moreš si misliti, kako me je kratkočasil.«

Gospa Fordova se je vzkipljivo obrnila k nji.

»Oh, Cintija, dragica, niti zahvalila se ti še nisem!«

»Ne,« je suho potrdilo dekle.

»Čudež dobrote si, dragica. Da, pravi čudež. To si ponavljam ves čas, odkar sem dobila tvojo brzojavko iz Eastnorja...« Premolčala je, se nato obrnila k sinu in nadaljevala: »Ogden, sinko moj, pridi že k meni!«

Deček jo je krivo ošinil z očmi.

»Pa nikar nobenih komedij,« si je izgovoril, preden je dovolil njenim iztegnjenim rokam, da so ga objele.

»Povej mi zdaj, Cintija,« je nadaljevala gospa Fordova, »kako si to napravila? Pravkar sem bila rekla lordu Mountryju, da se nadejam skorajnjega svačenja s svojim Ogdenom; a da ti povem po pravici, sama pri sebi nisem imela nikakega upanja.

»Saj sem vedela.«

Tako nemogoče se mi je zdelo, da bi se ti posrečilo!«

»Saj res,« je rekla Cintija, »kako si se seznanila s tem svojim lordom Mountryjem? Zakaj ga nisem prej nikoli videla v tvoji družbi?«

»Seznanila sva se v Parizu, minulo jesen. Potem je bil dolgo časa odsoten iz Londona, pri svojem bolnem očetu.«

»A, razumem.«

»Zelo ljubezniv je bil. Med drugim je priskrbel tudi umetnika, da mi napravi novo Ogdenovo sliko. A pustiva zdaj lorda Mountryja... kako sva volče začela govoriti o njem? Povej mi rajši, kaj si naredila, da si lahko odvedla Ogdena s seboj?«

Cintija je zazehala.

»Stvar je bila od sila lahka, veš.«

»Ogden, zlato moje, nikar nikamor ne hodi,« je rekla gospa Fordova. »Hočem, da ostaneš pri meni.«

»Prav, prav.«

»Bodi torej tu, zraven mene, angel moj.«

»Ali si tečna!« je zagodrnjal angel moj. »Mar bi se pobrigala za kak prigrizek. Preketo sem lačen.«

Gospa je poskočila, kakor bi jo bila izpreletela električna iskra.

»Oh, ubogi otrok! I, seveda moraš jesti! Bodi tako dobra, Cintija, in pozovni: naročila bom, naj kaj prinese.«

»Zame tudi,« je rekla Cintija.

»Res, tudi ti menda še nisi málčala! Pozabila sem.«

»Saj sem vedela.«

»Torej vama dam tu podati lunch.«

»Veš kaj,« je menila Cintija, »nemara bi bilo bolj, če bi šel Ogden dol, v restorán, in bi tam kaj pojedel.«

»Spet komedije, kaj?« se je deček oglasil.

»Ogden, zlato moje!« je vzklila gospa Fordova. Nato je povzela: »Prav imaš, Cintija. Pojdi torej, Ogden. Naroči si sam kaj četnega, jeli, dete-tece sladko?«

»Na to lahko staviš glavo!« je rezko odvrnil njen sin in dedič ter naglo odšel.

Ko so se vrata zaprla za njim, je nastal kratek molk, med katerim je Cintija prijateljico nekam čudno opazovala.

»Nu, dragica, posrečilo se mi je, kakor vidiš,« je izpregovorila nazadnje.

»Oh da, to je imenitno, prekrasno! Čudež si, saj ti pravim, dragica.«

»Da, da,« je Cintija pritrdila.

Nov molk je nastal.

»Saj res,« je rekla nato gospa Fordova, »ali nisi rekla, da imaš neko skrb? Ne vem, menda je bilo zastran tistega računa...«

»Sem ti namignila? Da, neki račun moram plačati, in še zelo nujna je stvar. V tem trenutku mi skoraj docela zakriva obzorje. Evo ga.«

»Je vsota velika?«

Gospa Fordova je vzela list, ki ji ga je molila prijateljica, in se nehotе zdrznila. Vendar je brez obotavljanja stopila k pisalni mizi ter vzela svojo čekovno knjižico.